

DATORSPĒLES (MARĶĒŠANAS UN KLASIFIKĀCIJAS PRASĪBAS)

TVĒRUMS

Datorspēles, tostarp datorspēļu marķēšana un klasificēšana: datorspēles kompaktdiska formātā un citos formātos; datorspēles, kas pieejamas iegādei vai publiskai nomai; prasības tirdzniecības vietām un nomas punktiem; prasības interneta zālēm, datorsaloniem, interneta kafejnīcām un citām līdzīgām iestādēm, kas nodrošina iespēju spēlēt datorspēles par maksu; prasības datorspēļu reklāmai un publiskai demonstrēšanai; noteikumi par datorspēļu izplatīšanu internetā.

Latvijā ir tiesības bez papildu marķējuma izplatīt datorspēles, kas ir likumīgi ražotas vai laistas apgrozībā kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm vai Turcijā vai kuras ir likumīgi ražotas kādā no Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas valstīm, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas līguma līgumslēdzēja puse.

IEPRIEKŠĒJA ATĻAUJA

Nav nepieciešama

LATVIJAS NOTEIKUMI

Ministru kabineta 2006.gada 6.jūnija noteikumi nr.452 "[Datorspēļu izplatīšanas noteikumi](#)" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi nr.452)

Šo noteikumu izpildi kontrolē Valsts policija, pašvaldības policija un Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

KONTAKTINFORMĀCIJA

Kompetentās iestādes un iestādes, kas ir atbildīgas par Latvijā piemērojamo valsts tehnisko noteikumu īstenošanas uzraudzību

**EKSPERTU GRUPA DATORSPĒĻU MARĶĒŠANAS UN KLASIFIKĀCIJAS JAUTĀJUMOS
LABKLĀJĪBAS MINISTRIJA***

Tīmekļa vietne: www.lm.gov.lv

Tālruņa numurs: +371 80205100

[Tiešsaistes kontaktforma](#)

** Latvijas Republikas Labklājības ministrija sniedz materiāltehnisko palīdzību ekspertu komisijas darbībai.*

PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

Tīmekļa vietne: www.ptac.gov.lv

Tālruņa numurs: +371 65452554

e-pasta adrese: pasts@ptac.gov.lv

Lemj par datorspēles atbilstību vai datorspēles neatbilstību marķējumam vai klasifikācijai, ņemot vērā ekspertu komisijas atzinumu par datorspēļu marķēšanu un klasifikāciju.

GALVENĀS PRASĪBAS TIRGUS DALĪBNIEKIEM

Datorspēļu klasificēšana un marķēšana

Datorspēles ražotājs, tā pilnvarotais pārstāvis, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs uz datorspēles vai tās iepakojuma, ja datorspēle pieejama kompaktdiska vai kasetes formā, norāda šāda satura informāciju:

- datorspēles nosaukums;
- datorspēles veids;
- datorspēles ražotāja nosaukums un adrese;
- izgatavošanas gads;
- īss datorspēles satura izklāsts valodā;
- vecuma ierobežojumi datorspēles lietotājiem;
- brīdinājuma uzraksts "Datorspēle var izraisīt atkarību. Ja radusies atkarība vai citi veselības traucējumi, lūdziet padomu ģimenes ārstam!".

Atbilstoši datorspēles saturam izšķir šādus datorspēļu veidus:

- rīcības datorspēle (spēle, kura attīsta datora lietotāja domāšanas ātrumu, refleksus un reakciju);
- izglītojošā datorspēle (spēle, kuru datora lietotājs izmanto izglītojošam nolūkam);
- simulācijas spēle (spēle, ar kuras palīdzību datora lietotājs imitē kāda tehniska līdzekļa (piemēram, automašīnas, lidaparāta) vadīšanu);
- stratēģijas spēle (spēle, kura attīsta datora lietotāja stratēģisko domāšanu);
- sporta spēle (kādas sporta spēles imitācija);
- piedzīvojumu spēle (spēle, kurā personāži pārvietojas atbilstoši spēles scenārijam un, izmantojot dažādus priekšmetus un sazinoties ar citiem personāžiem, risina loģiskus uzdevumus);
- galda spēle (kādas galda spēles imitācija).

Atkarībā no vecuma ierobežojumiem datorspēles lietotājiem (Ministru kabineta noteikumu nr.452 1.pielikums) datorspēles klasificē šādās vecuma grupās:

3+;
7+;
12+;
16+;
18+.

Ministru kabineta noteikumu nr.452 1.pielikums:

p.k.	Paskaidrojumi	Vecuma grupa				
		3+	7+	12+	16+	18+
1.	Vispārīgi paskaidrojumi	Datorspēle izplatāma personai, kura sasniegusi vismaz 3 gadu vecumu	Datorspēle izplatāma personai, kura sasniegusi vismaz 7 gadu vecumu	Datorspēle izplatāma personai, kura sasniegusi vismaz 12 gadu vecumu	Datorspēle izplatāma personai, kura sasniegusi vismaz 16 gadu vecumu	Datorspēli aizliegts izplatīt nepilngadīgai personai
2.	Saturs	Ierobežojumi datorspēļu izplatīšanā, kurās propagandēta cietsirdīga uzvedība, vardarbība, erotika un pornogrāfija	Ierobežojumi datorspēļu izplatīšanā, kurās propagandēta cietsirdīga uzvedība, vardarbība, erotika un pornogrāfija	Ierobežojumi datorspēļu izplatīšanā, kurās propagandēta cietsirdīga uzvedība, vardarbība, erotika un pornogrāfija	Ierobežojumi datorspēļu izplatīšanā, kurās propagandēta cietsirdīga uzvedība, vardarbība, erotika un pornogrāfija	Nav ierobežojumu

3.	Valoda	Necenzētu vārdu lietošana nav pieļaujama	Necenzētu vārdu lietošana nav pieļaujama	Necenzētu vārdu lietošanai jābūt retai un attaisnotai ar kontekstu bez norādēm uz seksuālu, psiholoģisku, fizisku un citādu vardarbību	Ir pieļaujama necenzētu vārdu lietošana bez norādēm uz seksuālu, psiholoģisku, fizisku un citādu vardarbību	Nav ierobežojumu
4.	Kailums	Kailums ir atļauts, bet seksuālā kontekstā tādām ainām jābūt attēlotām bez akcenta uz detaļām	Kailums ir atļauts, bet seksuālā kontekstā tādām ainām jābūt attēlotām bez akcenta uz detaļām	Kailums ir atļauts, bet seksuālā kontekstā tādām ainām jābūt attēlotām bez akcenta uz detaļām	Kailums ir atļauts, bet seksuālā kontekstā tādām ainām jābūt attēlotām bez akcenta uz detaļām	Nav ierobežojumu
5.	Sekss	Pieļaujamas atsevišķas netiešas norādes uz seksuālu uzvedību (piemēram, pasaku varoņu skūpst vai apskāviens)	Pieļaujamas atsevišķas netiešas norādes uz seksuālu uzvedību (piemēram, pasaku varoņu skūpst vai apskāviens)	Pieļaujama saturiski attaisnotas seksuālas uzvedības attēlošana bez akcenta uz detaļām (piemēram, pasaku varoņu skūpst vai apskāviens)	Pieļaujama saturiski attaisnotas seksuālas uzvedības attēlošana bez akcenta uz detaļām. Seksuāliem sakariem jābūt attēlotiem tā, lai varētu rasties adekvāts priekšstats par to iespējamām sekām (piemēram, par grūtniecības iestāšanos)	Nav ierobežojumu
6.	Vardarbība vai cietsirdīga uzvedība	Pieļaujamas atsevišķas, netiešas, saturiski attaisnotas norādes uz vardarbību vai cietsirdīgu uzvedību (piemēram, pasaku motīvi datorspēlē). Nav pieļaujama detaļu attēlošana (asinis, ievainojumi, sāpes, spīdzināšana, pašnāvība). Ainu atrisinājumiem jābūt pozitīviem (labais vienmēr uzvar ļauno)	Pieļaujamas saturiski attaisnotas norādes uz vardarbību vai cietsirdīgu uzvedību (piemēram, vēsturiskas kaujas, sporta spēles, fantastika). Nav pieļaujama detaļu attēlošana (asinis, ievainojumi, sāpes, spīdzināšana, pašnāvība). Ainu atrisinājumiem jābūt pozitīviem (labais vienmēr uzvar ļauno)	Pieļaujama saturiski attaisnota vardarbība vai cietsirdīga uzvedība (piemēram, vēsturiskas kaujas, sporta spēles, fantastika). Nav pieļaujama detaļu attēlošana (asinis, ievainojumi, sāpes, spīdzināšana, pašnāvība)	Pieļaujama saturiski attaisnota vardarbība vai cietsirdīga uzvedība (piemēram, vēsturiskas kaujas, sporta spēles, fantastika). Nav pieļaujama detaļu attēlošana (asinis, ievainojumi, sāpes, spīdzināšana, pašnāvība)	Nav ierobežojumu
7.	Ieroču imitācija	Pieļaujamas tikai saturiski attaisnotas norādes uz ieroču	Pieļaujamas tikai saturiski attaisnotas norādes uz ieroču	Pieļaujamas tikai saturiski attaisnotas norādes uz ieroču	Pieļaujamas tikai saturiski attaisnotas norādes uz ieroču	Nav ierobežojumu

		izmantošanu (piemēram, pasaku motīvi datorspēlē)	izmantošanu (piemēram, vēsturiskas kaujas, sporta spēles, fantastika)	izmantošanu (piemēram, vēsturiskas kaujas, sporta spēles, fantastika, divkaujas)	izmantošanu (piemēram, vēsturiskas kaujas, sporta spēles, fantastika, divkaujas)	
8.	Šausmas	Šausmu efekti nav pieļaujami	Nav pieļaujama detaļu attēlošana (asinis, ievainojumi, sāpes, spīdzināšana, pašnāvība). Aina atrisinājumiem jābūt pozitīviem (labais vienmēr uzvar ļauno)	Īsas šausmu ainas ir atļautas, ja tās ir saturiski attaisnotas (piemēram, fantastika). Nav pieļaujama detaļu attēlošana (asinis, ievainojumi, sāpes, spīdzināšana, pašnāvība)	Šausmu ainas ir atļautas, ja tās ir saturiski attaisnotas (piemēram, fantastika). Nav pieļaujama detaļu attēlošana (asinis, ievainojumi, sāpes, spīdzināšana, pašnāvība)	Nav ierobežojumu
9.	Norādes uz narkotisko vielu, tabakas izstrādājumu vai alkohola lietošanu	Atsevišķas īsas norādes uz narkotisko vielu, tabakas izstrādājumu vai alkohola lietošanu ir atļautas, bet tām jābūt saturiski attaisnotām (piemēram, pasaku motīvi). Nav pieļaujami lietošanas pamācību elementi	Atsevišķas īsas norādes uz narkotisko vielu, tabakas izstrādājumu vai alkohola lietošanu ir atļautas, bet tām jābūt saturiski attaisnotām (piemēram, pasaku motīvi). Nav pieļaujami lietošanas pamācību elementi	Atsevišķas īsas norādes uz narkotisko vielu, tabakas izstrādājumu vai alkohola lietošanu ir atļautas, bet tām jābūt saturiski attaisnotām (piemēram, izglītojošs nolūks). un tām jānorāda uz šādas rīcības bīstamību. Nav pieļaujami lietošanas pamācību elementi	Narkotisko vielu, tabakas izstrādājumu vai alkohola lietošana var tikt parādīta, bet tai jābūt saturiski attaisnotai (piemēram, izglītojošs nolūks). Nav pieļaujamas atklātas lietošanas pamācību detaļas. Datorspēle kopumā nedrīkst reklamēt vai veicināt narkotisko vielu, tabakas izstrādājumu vai alkohola lietošanu	Nav ierobežojumu
10.	Azartspēļu imitācija	Nav pieļaujama azartspēļu atveidošana	Nav pieļaujama azartspēļu atveidošana	Nav pieļaujama azartspēļu atveidošana	Nav pieļaujama azartspēļu atveidošana	Nav ierobežojumu

Ja datorspēlē ir seksuālas ainas, šausmu skati, vardarbība, diskrimināciju, alkohola, tabakas izstrādājumu vai narkotisko vielu lietošanu rosinoši skati vai arī datorspēlē lietoti necenzēti vārdi, papildus Ministru kabineta noteikumu nr.452 3.punktā minētajai informācijai datorspēles ražotājs, tā pilnvarotais pārstāvis, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nodrošina datorspēles marķēšanu ar kādu no Ministru kabineta noteikumu nr.452 2.pielikumā norādītajām brīdinājuma zīmēm vai, ja tas tehniski nav iespējams, ar atbilstoša satura brīdinājuma uzrakstu. Brīdinājuma zīme nedrīkst būt mazāka par pieciem kvadrātmilimetriem, un brīdinājuma uzraksts nedrīkst aizņemt mazāk nekā 10 % no informācijai par datorspēli paredzētā kopējā laukuma.

Ministru kabineta noteikumu nr.452 2.pielikums:

1.attēls – datorspēlē ir vardarbība;

2.attēls – datorspēlē lietoti necenzēti vārdi;

3.attēls – datorspēlē ir šausmu skati;

4.attēls – datorspēlē ir seksuālas ainas;

5.attēls – datorspēlē ir norādes uz alkohola, tabakas izstrādājumu vai narkotisko vielu lietošanu;

6. attēls – datorspēlē ir ainas, kas varētu rosināt uz diskrimināciju.

1. Datorspele ir vardarbība.

2. Datorspele lietoti necenzēti vārdi.

3. Datorspele ir šausmu skati.

4. Datorspele ir seksuālas ainas.

5. Datorspele ir norādes uz alkohola, tabakas izstrādājumu vai narkotisko vielu lietošanu.

6. Datorspele ir ainas, kas varētu rosināt uz diskrimināciju.

Datorspēļu tirdzniecība un publiska īre

Tirdzniecībai un publiskai īrei nodod tikai licencētas un atbilstoši Ministru kabineta noteikumu nr.452 II nodaļas prasībām klasificētas un marķētas datorspēles.

Datorspēļu publiska īre ir līgums, saskaņā ar kuru komersants datorspēli par īres maksu nodod lietošanā uz ierobežotu laiku neierobežotam personu lokam.

Datorspēles pārdevējam vai izīrētājam aizliegts pārdot vai izīrēt datorspēli personai, kura nav sasniegusi uz datorspēles vai tās iepakojuma norādīto vecumu.

Lai pārlicinātos par pircēja (īrnieka) vecumu, pārdevēja (izīrētāja) pienākums ir pieprasīt, lai pircējs (īrnieks) uzrāda personu apliecinošu dokumentu vai kādu citu dokumentu, kas apliecina viņa vecumu. Pēc pārdevēja (izīrētāja) vai kontroles iestādes pieprasījuma pircēja (īrnieka) pienākums ir uzrādīt personu apliecinošu dokumentu vai kādu citu dokumentu, kas apliecina viņa vecumu.

Pēc pircēja (īrnieka) pieprasījuma pārdevējs (izīrētājs) iepazīstina pircēju (īrnieku) ar Ministru kabineta noteikumu nr.452 tekstu.

Pārdevējs (izīrētājs) izvieto šo Ministru kabineta noteikumu 1. un 2.pielikuma tekstu datorspēles tirdzniecības vai publiskās īres vietā tā, lai pircējam (īrniekam) tas būtu labi redzams un izlasāms.

Papildus šo Ministru kabineta noteikumu nr.452 18., 19. un 20.punktā minētajām prasībām interneta zāles, datorsalona, interneta kafejnīcas un citas tāmlīdzīgas iestādes, kurā par maksu sniedz datorspēļu pakalpojumus (turpmāk - datorsalons), īpašnieks nodrošina, ka:

- pie ieejas datorsalonā ir izvietots brīdinājuma uzraksts par aizliegumu bērnam, kurš nav sasniedzis 16 gadu vecumu, attiecīgās pašvaldības saistošajos noteikumos noteiktajā nakts laikā, kā arī mācību laikā bez izglītības iestādes administrācijas rakstiskas atļaujas atrasties datorsalonā;
- datorsalona telpās redzamā vietā ir izvietots brīdinājuma uzraksts "Datorspele var izraisīt

atkarību. Ja radusies atkarība vai citi veselības traucējumi, lūdziet padomu ģimenes ārstam!";

- datorsalona telpās datorspēles lietotājs spēlē tās datorspēles, kuras atbilst viņa vecumam;
- datorsalona telpās datorspēles lietotājiem ir nodrošināta iespēja iepazīties ar šajā salonā datorsistēmās instalēto datorspēļu sarakstu valsts valodā atbilstoši šo noteikumu II nodaļā minētajām prasībām.

Datorspēles reklamēšana un publiska demonstrēšana

Datorspēles publiska demonstrēšana ir datorspēles demonstrējums reklamēšanas, informatīvos vai izglītojošos nolūkos sabiedriskā vietā neierobežotam personu lokam, izmantojot atbilstošu tehnisku ierīci (kino, video un televīzijas ekrānos, arī translācija un retranslācija ētera televīzijā un kabeļtelevīzijas programmās, vai izmantojot satelītu un internetā).

Datorspēles reklāmā vai publiskā demonstrējumā norāda šādu informāciju valsts valodā:

- datorspēles nosaukums;
- datorspēles veids atbilstoši šo noteikumu 4.punktam;
- vecuma ierobežojums datorspēles lietotājiem;
- brīdinājuma uzraksts "Datorspēle var izraisīt atkarību. Ja radusies atkarība vai citi veselības traucējumi, lūdziet padomu ģimenes ārstam!";
- cita informācija, kuru reklāmas devējs (izplatītājs) vai datorspēles demonstrētājs uzskata par nepieciešamu un kuras sniegšanu neaizliedz normatīvie akti reklāmas, autortiesību vai plašsaziņas līdzekļu jomā.

Datorspēles pieejamība internetā

Datorspēle uzskatāma par pieejamu internetā, ja:

- datorspēle vai hipersaite uz to atrodas internetā;
- datorspēle vai hipersaite uz to ir izsūtīta, izmantojot internetu;
- hipersaite uz datorspēli ir atrodama, izmantojot meklētājprogrammu.

Aizliegts izplatīt datorspēli, izmantojot elektroniskos sakaru līdzekļus (elektronisko pastu, īsziņu pakalpojumu, multivides ziņojumu pakalpojumu vai citas tehnoloģijas), ja:

- nav saņemta saņēmēja piekrišana;
- saņēmēju loks nav nosakāms;
- saņēmējam nav nodrošināta iespēja atteikties no turpmākajiem sūtījumiem;
- pirms tam saņēmējs nav brīdināts par datorspēles saturu un vecuma ierobežojumiem datorspēles lietotājiem.

UZRAUDZĪBA UN KONTROLE

Latvijas Republikas labklājības ministra izveidota datorspēļu marķēšanas un klasifikācijas ekspertu komisija izskata datorspēļu izplatītāja, datorspēļu lietotāja un, ja datorspēļu lietotājs ir bērns, vecāku vai aizbildņa iesniegtos rakstiskos iesniegumus par datorspēles satura atbilstību marķējuma un klasifikācijas prasībām.

Ekspertu komisijas sastāvā ir 12 locekļi, tai skaitā divi nevalstisko organizāciju pārstāvji, divi informācijas tehnoloģiju speciālisti, viens psihologs, viens ārsts-narkologs, kā arī pa vienam pārstāvim no Labklājības ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Kultūras ministrijas, Iekšlietu ministrijas un Tieslietu ministrijas.

Ekspertu komisija pēc ekspertu komisijas sēdes nosūta lēmumu, kurā sniegts attiecīgs atzinums par datorspēli, Latvijas Republikas Patērētāju tiesību aizsardzības centram. Ņemot vērā no ekspertu komisijas saņemto atzinumu, Patērētāju tiesību aizsardzības centram ir jāpieņem

lēmums par datorspēles atbilstību vai datorspēles neatbilstību marķējumam vai klasifikācijai.